

1440.

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

UKAZ

O PROGLAŠENJU ZAKONA O USLUGAMA

("Službeni list Crne Gore", br. 071/17 od 31.10.2017)

Prolašavam Zakon o uslugama, koji je donijela Skupština Crne Gore 26. saziva, na Drugoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2017. godini, dana 16. oktobra 2017. godine.

Broj: 01-1008/2

Podgorica, 25.10.2017. godine

Predsjednik Crne Gore,

Filip Vujanović, s.r.

Na osnovu člana 82 tačka 2 i člana 91 stav 1 Ustava Crne Gore, Skupština Crne Gore 26. saziva, na Drugoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2017. godini, dana 16. oktobra 2017. godine, donijela je

ZAKON

O USLUGAMA

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuje se pravo na poslovno nastanjivanje privrednih subjekata i sloboda prekograničnog pružanja usluga uz obezbjeđenje visokog stepena bezbjednosti i kvaliteta usluga, kao i druga pitanja od značaja za pravo na poslovno nastanjivanje i slobodu prekograničnog pružanja usluga.

Poslovno nastanjivanje i prekogranično pružanje usluga

Član 2

- (1) Poslovno nastanjivanje je obavljanje uslužne djelatnosti preko crnogorskog državljanina, državljanina države ugovornice Ugovora o Evropskom ekonomskom prostoru (u daljem tekstu: država EEP), odnosno dijela stranog društva koje je osnovano u državi EEP, na neodređeno vrijeme, privremeno ili povremeno putem stalne infrastrukture.
- (2) Prekogranično pružanje usluga je nuđenje ili pružanje usluga u Crnoj Gori koje vrši pružalac usluga kojem je država osnivanja država EEP.
- (3) Usluga je svaka privredna djelatnost koja se uobičajeno pruža uz naknadu, ako nije uređena propisima kojima se uređuje sloboda kretanja roba, kapitala i zaposlenih.

Primjena zakona

Član 3

(1) Ovaj zakon ne odnosi se na:

- 1) liberalizaciju usluga od javnog, odnosno opšteg ekonomskog interesa;
- 2) privatizaciju privrednih društava u državnoj svojini koja pružaju usluge od javnog i opšteg ekonomskog interesa;
- 3) ukidanje monopola u oblasti pružanja usluga;
- 4) pomoći koje dodjeljuju države EEP u skladu sa pravnom tekovinom Evropske unije (u daljem tekstu: EU) o zaštiti konkurencije;
- 5) određivanje usluga od javnog interesa, način njihovog organizovanja i finansiranja u skladu sa propisima o državnoj pomoći i obaveze koje se na njih odnose;
- 6) ostvarivanje ekonomskih, socijalnih i kulturnih prava i sloboda;

- 7) odnose iz oblasti rada, uključujući zaštitu zdravlja i zaštitu na radu;
 - 8) socijalnu zaštitu;
 - 9) krivično pravo;
 - 10) zaštitu ili podsticanje kulturne ili jezičke raznolikosti ili slobode medija; i
 - 11) oporezivanje.
- (2) Odredbe ovog zakona ne primjenjuju se na:
- 1) neprivredne usluge od javnog interesa, koje se finansiraju iz javnih prihoda (usluge osnovnog i srednjeg obrazovanja i sl.);
 - 2) finansijske usluge u oblastima: bankarstva, kreditiranja, osiguranja i reosiguranja, penzijskog osiguranja, hartija od vrijednosti, investicionih fondova, investicionog savjetovanja i druge finansijske usluge;
 - 3) elektronske komunikacione usluge i usluge elektronske komunikacione mreže i pripadajuće infrastrukture koje su uređene posebnim propisima;
 - 4) usluge u oblasti saobraćaja, uključujući gradski prevoz, taksi prevoz i lučke usluge;
 - 5) usluge agencija za privremeno zapošljavanje;
 - 6) zdravstvene usluge koje se pružaju preko zdravstvenih ustanova bez obzira na organizacioni oblik u kome se te usluge pružaju i način njihovog finansiranja;
 - 7) audiovizuelne usluge, uključujući kinematografske usluge, bez obzira na način njihove produkcije, distribucije i prenosa, kao i radijsko emitovanje;
 - 8) igre na sreću koje uključuju lutrijske igre na sreću, igre u kazinima, kladioničarske igre i igre na sreću na automatima;
 - 9) usluge koje se pružaju u vršenju javnih ovlašćenja;
 - 10) usluge u vezi sa socijalnim stanovanjem, socijalnom i dječijom zaštitom i podrškom porodicama i licima kojima je potrebna trajna ili privremena pomoć koju pruža država ili humanitarna organizacija upisana u odgovarajući registar;
 - 11) usluge zaštite lica i imovine; i
 - 12) usluge koje pružaju notari i javni izvršitelji.

Odnosi sa drugim zakonima

Član 4

Na poslovno nastanjivanje primjenjuju se posebni propisi kojima se uređuju uslovi i način pružanja usluga, ako ovim zakonom nije drukčije propisano.

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 5

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Značenje izraza

Član 6

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- 1) pružalac usluge je fizičko lice (preduzetnik) koje ima crnogorsko državljanstvo ili je državljanin države EEP, ili pravno lice koje je osnovano u Crnoj Gori ili državi EEP, koje nudi ili pruža uslugu;
- 2) korisnik usluge je fizičko lice koje ima crnogorsko državljanstvo ili je državljanin države EEP, preduzetnik, ili pravno lice koje je osnovano u Crnoj Gori ili državi EEP, koje koristi ili namjerava da koristi uslugu u poslovne ili neposlovne svrhe;
- 3) država osnivanja je Crna Gora ili država EEP na čijoj teritoriji pružalac usluge ima sjedište;
- 4) sjedište je mjesto stalnog poslovanja u kojem se stvarno upravlja privrednom djelatnošću od strane pružaoca usluga na neodređeno vrijeme sa stalnom infrastrukturom;
- 5) postupak izdavanja odobrenja u smislu ovog zakona je postupak po kojem je pružalac ili korisnik usluge dužan da postupa da bi od nadležnog organa dobio odobrenje za pristup ili pružanje usluge, uključujući postupke registracije privrednih djelatnosti;

- 6) regulisana profesija je profesionalna djelatnost ili grupa profesionalnih djelatnosti za koju se dostupnost za obavljanje ili način obavljanja profesije neposredno ili posredno određuje zakonom, odnosno drugim propisom koji se odnose na posebnu kvalifikaciju, naročito u vezi sa upotrebom profesionalnog naziva, koji je ograničen na imaoce određene profesionalne kvalifikacije;
- 7) poslovna komunikacija je svaki oblik komunikacije koja je namijenjena neposrednoj ili posrednoj promociji robe, usluga ili ugleda pravnog ili fizičkog lica koje obavlja trgovačku, industrijsku ili zanatsku djelatnost ili obavlja regulisanu profesiju, osim:
- informacija koje omogućavaju neposredan pristup djelatnosti privrednog subjekta, uključujući naziv domena ili adresu elektronske pošte;
 - komunikacije u vezi sa robama, uslugama ili ugledom privrednog subjekta, koje su objedinjene na nezavisan način.
- 8) multidisciplinarna djelatnost je pružanje različitih usluga od strane jednog ili više pružalaca usluga kroz zajedničko ili partnersko pružanje usluga; i
- 9) usluga od javnog interesa je usluga kojom se izvršavaju poslovi u javnom interesu utvrđeni posebnim propisom.

II. POJEDNOSTAVLJENJE POSTUPKA ZA PRISTUP ILI PRUŽANJE USLUGA

Prihvatanje dokumenata

Član 7

- (1) Organ državne uprave, nadležni organ jedinice lokalne samouprave, lice kojem je povjereno javno ovlašćenje, profesionalno ili strukovno udruženje ili organizacija koji uređuju ili vrše nadzor nad pružanjem ili korišćenjem usluga, odnosno sprovode postupak izdavanja saglasnosti (u daljem tekstu: nadležni organ) dužan je da prihvati dokumente izdate od nadležnog organa države EEP kojim podnosilac zahtjeva dokazuje da su zahtjevi utvrđeni zakonom za pristup i pružanje usluge ispunjeni.
- (2) Zahtjev iz stava 1 ovog člana je obaveza, zabrana, uslov ili ograničenje koje je utvrđeno zakonom ili propisom države EEP ili koja proizilazi iz odluke nadležnog organa, odnosno opšteg akta organizacije kojoj su povjerena javna ovlašćenja, opšteg akta profesionalnog ili strukovnog udruženja ili organizacije, osim uslova koji proizilazi iz kolektivnog ugovora.
- (3) Nadležni organ ne smije da zahtijeva od podnosioca zahtjeva sa sjedištem u državi EEP dostavljanje originalnih dokumenata, ovjerenog prevoda ili ovjerene kopije dokumenta, osim neovjerenog prevoda dokumenta na crnogorskom jeziku.
- (4) Izuzetno od stava 3 ovog člana, nadležni organ može da zahtijeva da podnosilac zahtjeva sa sjedištem u državi EEP dostavi originalne dokumente, ovjereni prevod ili ovjerenu kopiju dokumenta ako je to utvrđeno posebnim zakonom u zaštiti javnog interesa.
- (5) Zaštitom javnog interesa iz stava 4 ovog člana, naročito se smatra: zaštita pravnog poretka, državne i javne bezbjednosti, zaštita života i zdravlja ljudi i životne sredine, sistem socijalne zaštite, zaštite potrošača korisnika usluga i prava zaposlenih, zaštita poštene poslovne prakse, zaštita intelektualne svojine, zaštita u oblasti kulture i kulturne baštine i zaštita od prevara.

Jedinstvena kontakt tačka

Član 8

- (1) Informacije o postupcima i zahtjevima za pristup ili pružanje usluga pružaju se zainteresovanim licima na crnogorskom i engleskom jeziku na jednom mjestu, kao jedinstvena kontakt tačka, korišćenjem javnog elektronskog informacionog i komunikacionog servisa, putem kojeg se sprovode propisani postupci.
- (2) Ministarstvo nadležno za poslove ekonomije (u daljem tekstu: Ministarstvo) uspostavlja jedinstvenu kontakt tačku koja funkcioniše u skladu sa zakonom kojim se uređuje elektronska uprava.
- (3) Informacije iz stava 1 ovog člana moraju biti jasne, nedvosmislene, lako dostupne i redovno ažurirane.
- (4) Nadležni organi su dužni da putem jedinstvene kontakt tačke ili neposredno obezbijede dostupnost potrebne dokumentacije i tehničke i organizacione uslove za sprovođenje postupaka za dobijanje odobrenja za pristup ili pružanje usluga, osim za neposredan pregled i ocjenu ispunjavanja minimalno tehničkih uslova, opreme i prostora koju koristi pružalac usluga, kao i neposredno ispitivanje osposobljenosti, odnosno integriteta pružaoca usluga ili odgovornih lica zaposlenih kod pružaoca usluge.

- (5) Način saradnje i razmjene informacija iz stava 4 ovog člana sa Ministarstvom propisuje Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada).

Informacije

Član 9

- (1) Ministarstvo je dužno da pružaocu i korisniku usluge putem elektronskog informacionog i komunikacionog servisa iz člana 8 stav 1 ovog zakona obezbijedi informacije o:
- 1) zahtjevima koji se primjenjuju na pružaoce usluga sa poslovnim nastanjivanjem u Crnoj Gori, a naročito zahtjeve u vezi sa postupcima i aktivnostima koje se moraju sprovesti za pristup ili pružanje usluga;
 - 2) podacima preko kojih se mogu neposredno kontaktirati nadležni organi sa podacima o njihovim nadležnostima;
 - 3) načinu i uslovima pristupa javnim registrima i bazama podataka o uslugama i pružaoce usluga;
 - 4) pravnim sredstvima u slučaju spora između nadležnog organa i pružaoce ili korisnika usluga, između pružaoce i korisnika usluga, ili između pružalaca usluga;
 - 5) kontakt podacima strukovnih i drugih udruženja ili organizacija od kojih pružaoce ili korisnici usluga mogu dobiti praktičnu pomoć.
- (2) Ministarstvo odnosno nadležni organ, dužan je da, na zahtjev pružaoce i korisnika usluge, da opšte informacije o primjeni odgovarajućih propisa.
- (3) Pod informacijama iz stava 2 ovog člana ne smatraju se pravni savjeti u pojedinačnim slučajevima.

III. PRAVO NA POSLOVNO NASTANJIVANJE

Postupak izdavanja odobrenja

Član 10

- (1) Pravo na poslovno nastanjivanje pružaoce usluga ne može biti ograničeno, osim ako zakonom nije drukčije određeno.
- (2) Postupak izdavanja odobrenja novog poslovnog nastanjivanja u smislu ovog zakona smatra se ograničavajućim ako:
- 1) je diskriminatoran u odnosu na pojedine pružaoce usluga;
 - 2) nije opravdan preovlađujućim razlozima od javnog interesa;
 - 3) nije srazmjeran zaštiti javnog interesa i prava stranaka.

Načela postupka izdavanja odobrenja

Član 11

- (1) Postupak izdavanja odobrenja za poslovno nastanjivanje sprovodi se u skladu sa načelima:
- 1) nediskriminacije;
 - 2) opravdanosti razloga koji se odnose na zaštitu javnog interesa;
 - 3) srazmjernosti cilju od javnog interesa;
 - 4) preciznosti;
 - 5) objektivnosti;
 - 6) prethodnog objavljivanja zahtjeva za izdavanje;
 - 7) transparentnosti i dostupnosti.

Izdavanje odobrenja

Član 12

- (1) U postupku izdavanja odobrenja za poslovno nastanjivanje, nadležni organ ne smije da zahtijeva ponovno dokazivanje ispunjenosti uslova koji su ekvivalentni ili bitno uporedivi sa uslovima koji su prilikom izdavanja odobrenja ispunjeni u Crnoj Gori ili u državi EEP.
- (2) Pružalac usluge, u skladu sa odobrenjem nadležnog organa može da pruža usluge preko agencija, zavisnih društava, poslovnih jedinica ili kancelarija osnovanih na teritoriji Crne Gore.

- (3) Izuzetno od st. 1 i 2 ovog člana, pribavljanje novog odobrenja za poslovno nastanjivanje i obavljanje uslužne djelatnosti može se zahtijevati ako je to u zaštiti javnog interesa utvrđeno zakonom.
- (4) Ako utvrdi da su ispunjeni propisani uslovi za pružanje usluga, nadležni organ je dužan da izda odobrenje za pružanje usluga.
- (5) Odluka nadležnog organa kojom se odobrava poslovno nastanjivanje, odbija zahtjev ili ukida odobrenje, mora biti obrazložena i protiv nje se može izjaviti žalba nadležnom organu ili ako žalba nije dopuštena pokrenuti upravni spor.

Period važenja odobrenja

Član 13

- (1) Odobrenje za pružanje usluga izdaje se na neodređeno vrijeme, osim ako je posebnim zakonom:
 - 1) period važenja odobrenja zasnovan na važenju isprave koja je izdata na određeno vrijeme;
 - 2) broj raspoloživih odobrenja ograničen u javnom interesu;
 - 3) utvrđen period na koji se izdaje odobrenje.
- (2) Ograničenje iz stava 1 ovog člana ne odnosi se na period u kojem je pružalac usluga po izdavanju odobrenja dužan da otpočne sa pružanjem usluge u skladu sa zakonom.
- (3) Pružalac usluge dužan je da u skladu sa zakonom obavijesti Ministarstvo u slučaju:
 - 1) osnivanja zavisnih društava na čiju djelatnost se primjenjuje ovaj zakon,
 - 2) promjene djelatnosti ili prestanka ispunjavanja uslova na osnovu kojih je izdato odobrenje za pružanje usluge.

Izbor kandidata

Član 14

- (1) Ako je pristup pružanju usluga ograničen zbog ograničenih prirodnih resursa, tehničkih mogućnosti, odnosno zaštite javnog interesa, nadležni organ sprovodi postupak izbora po objavljenom javnom pozivu i na osnovu javno objavljenih kriterijuma i uslova za izbor kojima se obezbjeđuju objektivnost i transparentnost postupka.
- (2) Odobrenje za pružanje usluga iz stava 1 ovog člana, izdaje se na određeno vrijeme koje može biti produženo u skladu sa posebnim zakonom.
- (3) Nadležni organ je dužan da prilikom izbora kandidata za pružanje usluga iz stava 1 ovog člana obezbijedi ravnopravan položaj svih kandidata u skladu sa objavljenim kriterijumima.
- (4) Uslovi za izbor kandidata u skladu sa stavom 1 ovog člana i čl. 10, 11 i 12 ovog zakona utvrđuju se u skladu sa posebnim zakonom.

Rokovi za odlučivanje

Član 15

- (1) Zahtjev za odobrenje za pružanje usluga može se podnijeti elektronskim putem Ministarstvu ili neposredno nadležnom organu.
- (2) Ministarstvo je dužno da bez odlaganja, a najkasnije sljedećeg radnog dana od prijema, zahtjev iz stava 1 ovog člana proslijedi nadležnom organu na odlučivanje.
- (3) Nadležni organ je dužan da po zahtjevu odluči u roku od 30 dana, od dana podnošenja potpunog zahtjeva ako posebnim zakonom nije drukčije utvrđeno.
- (4) Nadležni organ može produžiti rok za odlučivanje ako to iziskuje složenost predmeta, najviše za polovinu roka iz stava 3 ovog člana.
- (5) Ako nadležni organ ne odluči po zahtjevu u roku iz st. 3 i 4 ovog člana zahtjev se smatra odobrenim i pružalac usluge je dužan da podnese prijavu Ministarstvu ili nadležnom organu ukoliko otpočne sa pružanjem usluge, najkasnije u roku od tri radna dana od dana otpočinjanja djelatnosti ako posebnim zakonom nije drukčije utvrđeno.
- (6) Odredba stava 5 ovog člana, ne primjenjuje se ako su posebnim zakonom utvrđeni uslovi radi ostvarivanja javnog interesa, uključujući i legitimne interese trećih strana koji ne dopuštaju otpočinjanje obavljanja djelatnosti bez prethodnog utvrđivanja ispunjenosti propisanih zahtjeva.
- (7) Odluku po zahtjevu stranke nadležni organ dužan je da dostavi podnosiocu zahtjeva u skladu sa zakonom.

Obavještenje o prijemu zahtjeva

Član 16

Ministarstvo je dužno da bez odlaganja, a najkasnije sljedećeg radnog dana od prijema zahtjeva za odobrenje za pružanje usluge, podnosioca zahtjeva obavijesti elektronskim putem o:

- 1) prijemu zahtjeva i prosljeđivanju nadležnom organu,
- 2) roku u kojem je nadležni organ dužan da odluči po zahtjevu,
- 3) sredstvima za zaštitu prava,
- 4) primjeni člana 15 st. 5 ili 6 ovog zakona.

Nedozvoljeni zahtjevi

Član 17

Nadležni organ ne smije da uslovljava pristup i pružanje usluga:

- 1) diskriminatornim uslovima koji se neposredno ili posredno zasnivaju na državljanstvu, ili za privredna društva, mjestu registrovanog sjedišta, a naročito zahtjevima:
 - a) u pogledu državljanstva pružaoca usluge, njegovog osoblja, vlasnika kapitala ili članova uprave ili nadzornih organa pružaoca, ako posebnim zakonom nije drukčije određeno;
 - b) da pružalac usluge, njegovo osoblje, vlasnici kapitala ili članovi uprave ili nadzornih organa pružaoca imaju prebivalište u Crnoj Gori;
- 2) zahtjevima kojima se zabranjuje poslovno nastanjanje ili upis u registre ili članstvo u profesionalnim tijelima ili udruženjima u više država EEP;
- 3) zahtjevom u pogledu ograničenja slobode pružaoca da izabere oblik organizovanja, a naročito obavezom da pružalac usluga ima svoje sjedište u Crnoj Gori, ili ograničenjem slobode izbora osnivanja agencije, poslovne jedinice ili zavisnih društava;
- 4) uslovima reciprociteta sa državom EEP u kojoj pružalac već ima sjedište, osim u slučaju uslova reciprociteta utvrđenih propisom Evropske unije u oblasti energetike;
- 5) primjenom ekonomskog testa na pojedinačni slučaj, čime se izdavanje odobrenja uslovljava dokazivanjem postojanja ekonomske potrebe ili potražnje na tržištu, ocjenom potencijalnih ili trenutnih ekonomskih efekata djelatnosti, osim ako je zahtjev u funkciji preovlađujućeg razloga od javnog interesa;
- 6) neposrednim ili posrednim uključivanjem konkurentskih subjekata prilikom odlučivanja nadležnog organa, osim profesionalnih tijela i udruženja ili drugih organizacija koje vrše javna ovlašćenja;
- 7) obavezom pribavljanja ili učešća u finansijskoj garanciji ili drugom instrumentu obezbjeđenja plaćanja kod pružaoca usluga ili subjekta sa sjedištem u Crnoj Gori, i
- 8) obavezom prethodne registracije ili prethodnog obavljanja djelatnosti u Crnoj Gori.

Zahtjevi koji se cijene

Član 18

- (1) Pristup uslužnoj djelatnosti ili njeno obavljanje može se ograničiti u skladu sa načelima:
 - 1) nediskriminatornosti, kojim se obezbjeđuje da uslov ne bude neposredno ili posredno diskriminatoran u odnosu na državljanstvo ili državu sjedišta pružaoca usluge;
 - 2) neophodnosti, kojim se obezbjeđuje da uslov bude u skladu sa preovlađujućim razlogom od javnog interesa;
 - 3) srazmjernosti, kojim se obezbjeđuje primjerenost uslova javnom interesu i u granicama neophodnim za njegovo ostvarivanje.
- (2) Pristup uslužnoj djelatnosti ili njeno obavljanje, ako ispunjava uslove iz stava 1 ovog člana, može da bude uslovljeno:
 - 1) kvantitativnim ili teritorijalnim ograničenjima;
 - 2) obavezom pružanja usluga u određenom organizacionom obliku;
 - 3) vlasničkim udjelom u privrednom društvu;
 - 4) rezervisanjem za određene pružaoce zbog specifične prirode usluge, osim zahtjeva koji se odnose na profesionalne kvalifikacije;

- 5) zabranom više od jednog sjedišta;
- 6) određivanjem najmanjeg broja zaposlenih;
- 7) fiksnim najnižim i/ili najvišim tarifama koje je pružalac usluga dužan da poštuje; i
- 8) pružanjem druge specifične usluge.

IV. PREKOGRANIČNO PRUŽANJE USLUGA

Pristup pružanju usluga

Član 19

- (1) Pružalac usluga sa sjedištem u državi EEP ima slobodan pristup pružanju usluga u Crnoj Gori, osim ako zakonom nije drukčije određeno.
- (2) Pristup pružanju usluga iz stava 1 ovog člana može se ograničiti u skladu s načelima:
 - 1) nediskriminatornosti, kojim se obezbjeđuje da uslov ne bude neposredno ili posredno diskriminatoran u odnosu na državljanstvo ili državu sjedišta pružaoca usluge;
 - 2) neophodnosti, kojim se obezbjeđuje da uslov bude u skladu sa preovlađujućim razlogom od javnog interesa koji se odnosi na: pravni poredak, javnu bezbjednost, javno zdravlje ili zaštitu životne sredine;
 - 3) srazmjernosti, kojima se obezbjeđuje primjerenost uslova javnom interesu i u granicama neophodnim za njegovo ostvarivanje.
- (3) Pristup pružanju usluga iz stava 1 ovog člana, ne smije se usloviti:
 - 1) obavezom osnivanja organizacionog oblika za pružanje usluga u Crnoj Gori;
 - 2) obavezom upisa u registar, osim ako zakonom nije drukčije određeno;
 - 3) zabranom uspostavljanja određenog organizacionog oblika za pružanje usluga ili vrste infrastrukture potrebne za pružanje usluga (poslovnog prostora i sl.);
 - 4) primjenom ugovornih odredbi na odnos između preduzetnika kao pružaoca usluge i korisnika usluge, kojima se onemogućava ili ograničava pružanje usluga;
 - 5) obavezom posjedovanja odobrenja za pružanje usluga, izdatog od nadležnog organa u Crnoj Gori;
 - 6) zahtjevima koji utiču na upotrebu opreme i materijala koji su sastavni dio usluge koja se pruža, osim zahtjeva koji su neophodni radi zaštite zdravlja ljudi i zaštite na radu;
 - 7) ograničenjima koja se odnose na prava korisnika usluga iz člana 22 ovog zakona.

Izuzeci od slobode pružanja usluga

Član 20

Odredba člana 19 ovog zakona ne odnosi se na:

- 1) usluge od javnog, odnosno opšteg ekonomskog interesa, uključujući:
 - a) univezalne poštanske usluge,
 - b) usluge u oblasti snabdijevanja električnom energijom,
 - c) usluge u oblasti distribucije i snabdijevanja prirodnim gasom,
 - d) usluge vodosnabdijevanja i upravljanja otpadnim vodama,
 - e) tretman otpada;
- 2) rad upućenih zaposlenih;
- 3) zaštitu ličnih podataka u skladu sa propisima Evropske unije;
- 4) pružanje advokatskih usluga;
- 5) sudsko izvršenje;
- 6) prekogranične usluge koje se mogu pružati u okviru određenih regulisanih profesija u skladu sa propisima Evropske unije;
- 7) primjenu socijalne zaštite za zaposlene, preduzetnike i članove njihovih porodica u Evropskoj uniji;
- 8) upravne postupke u vezi sa slobodom kretanja lica i njihovim prebivalištem;
- 9) vizni režim i boravak državljana trećih zemalja;
- 10) nadzor i kontrolu transporta otpada u skladu sa propisima Evropske unije;

- 11) autorsko i srodna prava, prava na topografijama poluprovodnika, prava na bazama podataka, kao i na prava industrijske svojine, u skladu sa zakonom;
- 12) postupke za koje je po zakonu obavezno učešće notara;
- 13) obaveznu reviziju godišnjih i konsolidovanih finansijskih izvještaja;
- 14) registraciju vozila uzetih na lizing u državi EEP;
- 15) ugovorne i vanugovorne obaveze, uključujući formu ugovora, u skladu sa pravilima međunarodnog privatnog prava.

Uzajamna pomoć

Član 21

- (1) Izuzetno od člana 19 ovog zakona, nadležni organ može u vanrednim okolnostima da preduzme zakonom utvrđene mjere u vezi bezbjednosti usluga.
- (2) Vanrednim okolnostima iz stava 1 ovog člana, smatraju se okolnosti iz člana 7 stav 5 ovog zakona koje bi mogle ozbiljno da ugroze javni interes.
- (3) Prije preduzimanja mjera iz stava 1 ovog člana, nadležni organ je dužan da o preduzimanju mjera prema pružaocu usluga, obavijesti nadležni organ države sjedišta pružaoca usluge i da, uz obavještenje, dostavi podatke o predmetu, načinu i uslovima vršenja usluge, nazivu odnosno imenu i sjedištu, odnosno adresi.
- (4) Nadležni organ može da preduzme mjere iz stava 1 ovog člana, nakon isteka 15 dana od obavještanja nadležnog organa države sjedišta pružaoca usluge ako:
 - 1) mjere nijesu obuhvaćene propisima Evropske unije u oblasti bezbjednosti usluga,
 - 2) mjere obezbjeđuju viši stepen zaštite korisnika usluge od nivoa zaštite koji se preduzima u državi sjedišta pružaoca usluge,
 - 3) država sjedišta nije preduzela mjere ili je preduzela neadekvatne mjere,
 - 4) su mjere srazmjerne otklanjanju rizika ili nastalim okolnostima.

V. PRAVA KORISNIKA USLUGA

Ograničenja korišćenja usluga

Član 22

Korisnik usluge se ne smije usloviti da koristi usluge pružaoca sa sjedištem u državi EEP, a naročito:

- 1) obavezom pribavljanja odobrenja ili davanjem izjave nadležnom organu, u vezi korišćenja usluge;
- 2) diskriminatornim ograničenjima u vezi dodjela finansijske pomoći ako pružalac usluge ima sjedište u državi EEP ili ograničenjima uslovljenim mjestom pružanja usluge.

Zabrana diskriminacije

Član 23

- (1) Pružalac usluge ne smije korišćenje usluge uslovljavati diskriminatornim zahtjevima u odnosu na državljanstvo, prebivalište fizičkog lica ili sjedište privrednog društva.
- (2) Odredba stava 1 ovog člana ne odnosi se na opšte uslove za pristup uslugama, koje pružalac usluge objavljuje ili na drugi način čini dostupnim zainteresovanim licima, osim ako su zahtjevi iz stava 1 opravdani objektivnim kriterijumima.

Obavještanje korisnika usluga

Član 24

- (1) Korisniku usluga sa prebivalištem u Crnoj Gori obezbjeđuju se, naročito:
 - 1) opšte informacije o uslovima za pristup i pružanje usluga koji se primjenjuju u državama EEP, a naročito uslugama u vezi sa zaštitom potrošača;
 - 2) opšte informacije o sredstvima pravne zaštite u slučaju spora između pružaoca i korisnika usluge;
 - 3) kontakt podaci organizacija ili udruženja nadležnih za zaštitu potrošača, uključujući mrežu evropskih centara za zaštitu potrošača, koji pružalacima ili korisnicima usluga mogu pružiti pomoć.
- (2) Informacije iz stava 1 ovog člana moraju biti dostupne u elektronskom obliku.

- (3) Pružanje informacija iz st. 1 i 2 ovog člana, može da vrši Ministarstvo ili organizacija koju u skladu sa zakonom ovlasti Vlada (u daljem tekstu: ovlašćena organizacija).
- (4) Ministarstvo, odnosno ovlašćena organizacija, na zahtjev korisnika, pribavlja informacije od značaja za prekogranično korišćenje usluga iz stava 1 ovog člana u postupku saradnje sa nadležnim organima država EEP, odnosno kroz saradnju u okviru mreže Evropskih potrošačkih centara.
- (5) Ako informacije iz stava 1 ovoga člana zatraže nadležni organi država EEP na zahtjev korisnika, Ministarstvo, odnosno ovlašćena organizacija, tražene informacije pruža bez odlaganja.

VI. KVALITET USLUGA

Informacije koje obezbjeđuju pružaoci usluga

Član 25

- (1) Pružalac usluga dužan je da korisnicima usluga stavi na raspolaganje sljedeće informacije:
- 1) ime ili naziv pružaoca usluge, njegov pravni status i oblik obavljanja privredne djelatnosti, adresu sjedišta i podatke potrebne za neposrednu komunikaciju, a naročito broj telefona, broj faksa i adresu elektronske pošte;
 - 2) naziv registra i registracioni broj ili drugo odgovarajuće sredstvo identifikacije u registru privrednih subjekata ili drugoj javnoj evidenciji;
 - 3) naziv i sjedište nadležnog organa ili Ministarstva, ako je za obavljanje djelatnosti potrebno odobrenje;
 - 4) poreski identifikacioni broj, ako je pružalac obveznik plaćanja poreza na dodatu vrijednost;
 - 5) za regulisane profesije, podatke o stručnom zvanju, državi u kojoj je zvanje stečeno i profesionalnom udruženju ili drugoj organizaciji kod koje je pružalac usluga registrovan;
 - 6) opšte uslove i pravila koje primjenjuje pružalac usluga;
 - 7) koje primjenjuju nadležni sudovi i pravna sredstva;
 - 8) o garanciji nakon prodaje koja nije utvrđena zakonom;
 - 9) cijenu usluge, ako pružalac usluge unaprijed odredi cijenu za određenu vrstu usluge;
 - 10) osnovne karakteristike usluge; i
 - 11) osiguranje ili garanciju iz člana 26 ovog zakona, a naročito podatke o osiguravaču ili izdavaocu garancije i području za koje se garancija izdaje.
- (2) Pružalac usluga dužan je da obezbijedi da informacije iz stava 1 ovog člana budu:
- 1) lako dostupne korisniku usluge na mjestu na kojem se zaključuje ugovor ili pruža usluga;
 - 2) lako dostupne korisniku usluge elektronskim putem na adresi koju odredi pružalac usluge;
 - 3) navedene u informativnim materijalima koje pružalac usluge daje korisniku usluge i koji detaljno opisuju ponuđenu uslugu.
- (3) Na zahtjev korisnika usluge, pružalac usluge dužan je da obezbijedi sljedeće informacije:
- 1) način obračuna cijene koji korisnik usluge može da provjeri, ili dovoljno precizno procijeni, ako pružalac usluge za određenu vrstu usluge nije prethodno odredio cijenu;
 - 2) za regulisane profesije, upućivanje na propise i pravila koja se primjenjuju u državi sjedišta i način pristupa tim propisima i pravilima;
 - 3) informacije o multidisciplinarnim djelatnostima i partnerstvima koja su neposredno povezana sa uslugom i informacije o mjerama koje se preduzimaju radi izbjegavanja sukoba interesa;
 - 4) informacije o pravilima ponašanja koja se primjenjuju na pružaoca usluge, adrese internet stranica na kojima su objavljena ta pravila i jezike na kojima su dostupna;
 - 5) ako se na pružaoca usluge primjenjuju pravila kojima je predviđeno vansudsko rješavanje sporova, dužan je da navede način pristupa bližim informacijama o karakteristikama i uslovima korišćenja vansudskog rješavanja sporova.
- (4) Pružalac usluga dužan je da jasne, nedvosmislene i blagovremene informacije iz st. 1, 2 i 3 ovog člana stavi na raspolaganje korisnicima usluga prije zaključivanja ugovora o pružanju usluga, a ako se ugovor ne zaključuje u pisanoj formi, prije pružanja usluge.
- (5) Korisnik usluge može pružaocu usluge uputiti prigovor ili zahtjev za davanje informacije o pruženoj usluzi.

- (6) Pružalac usluge dužan je da u roku od osam dana, od dana prijema prigovora ili zahtjeva, odgovori korisniku usluge na prigovor ili na zahtjev za davanje informacije o pruženoj usluzi, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita potrošača.

Osiguranje od profesionalne odgovornosti i garancije

Član 26

- (1) Pružalac usluga čije usluge mogu da predstavljaju neposredan i poseban rizik po zdravlje ili bezbjednost korisnika usluge ili trećeg lica, ili rizik za finansijsku sigurnost korisnika usluge, dužan je da prije pružanja usluga o tim rizicima obavijesti korisnika.
- (2) Pružalac usluge iz stava 1 ovog člana, dužan je da zaključi ugovor o osiguranju od profesionalne odgovornosti u skladu sa vrstom i obimom rizika, ili da pruži garanciju ili drugi oblik obezbjeđenja, u skladu sa zakonom.
- (3) Nadležni organ ne smije da zahtijeva od pružaoca usluge da zaključi ugovor o osiguranju od profesionalne odgovornosti ili obezbijedi garanciju ako u državi EEP, u kojoj ima sjedište, pružalac usluge ima garanciju koja je ekvivalentna po svojoj namjeni i pokriću koje pruža u vezi osiguranog rizika, osiguranog iznosa ili gornje granice garancije i mogućeg isključenja iz pokrića osiguranja.
- (4) U slučaju djelimične ekvivalentnosti garancije nadležni organ može da naloži dodatno obezbjeđenje nepokrivenih rizika.
- (5) Ako je posebnim zakonom utvrđena obaveza za pružaoca usluge sa sjedištem u Crnoj Gori da zaključi ugovor o osiguranju od profesionalne odgovornosti ili obezbijedi drugu garanciju, kao dokaz prihvataju se potvrde tog osiguranja izdate od finansijske institucije ili osiguravača sa sjedištem u državi EEP.
- (6) U smislu stava 1 ovog člana:
 - 1) neposrednim i posebnim rizikom smatra se rizik koji neposredno proizilazi iz pružanja usluge;
 - 2) zdravljem ili bezbjednošću korisnika usluge ili trećeg lica smatra se zaštita života ili zaštita od ozbiljne povrede;
 - 3) finansijskom sigurnošću smatra se sprječavanje značajnog novčanog gubitka ili smanjenje vrijednosti imovine korisnika usluge;
- (7) Osiguranjem od profesionalne odgovornosti u smislu stava 2 ovog člana smatra se osiguranje koje pružalac usluge obezbjeđuje zaključenjem ugovora o osiguranju od profesionalne odgovornosti u vezi sa potencijalnim odgovornostima prema korisnicima, i po potrebi, trećim licima, od štete koja može da nastane iz pružene usluge.

Poslovna komunikacija regulisanih profesija

Član 27

- (1) Poslovne komunikacije regulisanih profesija (oglašavanje, promocija i sl.) moraju biti u skladu sa posebnim propisima koji se naročito odnose na nezavisnost, dostojanstvo, integritet i na poslovnu tajnu regulisane profesije.
- (2) Ograničenje poslovne komunikacije mora biti nediskriminatorno, opravdano javnim interesom i primjereno uslovima i u granicama neophodnim za ostvarivanje javnog interesa.

Multidisciplinarne djelatnosti

Član 28

- (1) Pružaoci usluga ne smiju da se uslovljavaju isključivim obavljanjem određene, specifične djelatnosti ili da zajednički ili partnerski obavljaju različite djelatnosti.
- (2) Odredba stava 1 ovog člana, ne odnosi se na multidisciplinarne djelatnosti koje obuhvataju regulisane profesije za koje je utvrđena obaveza:
 - 1) primjene profesionalne etike i postupanja;
 - 2) sertifikacije, akreditacije, tehničkog nadzora, testiranja ili ispitivanja.
- (3) U slučaju iz stava 2 ovog člana, mora biti obezbijeđeno:
 - 1) sprječavanje sukoba interesa i nespojivosti između određenih djelatnosti;
 - 2) potrebna nezavisnost i nepristrasnost za određene djelatnosti; i
 - 3) međusobna usklađenost pravila koji uređuju profesionalnu etiku i postupanje za različite djelatnosti, a naročito u pogledu poslovne tajne.

VII. SARADNJA SA NADLEŽNIM ORGANIMA DRŽAVA EEP**Razmjena informacija****Član 29**

- (1) U cilju obezbjeđenja uslova za kontrolu, očuvanje i unaprjeđenje kvaliteta i bezbjednosti usluga, kao i nadzor nad radom pružalaca usluga, Crna Gora pristupa Informacionom sistemu unutrašnjeg tržišta za administrativnu saradnju i elektronsku razmjenu informacija između nadležnih organa država EEP - Internal Market Information System (u daljem tekstu: IMI sistem).
- (2) Nadležni organi dužni su da putem IMI sistema saraduju sa nadležnim organima država EEP, a naročito da:
 - 1) razmjenjuju podatke od značaja za kontrolu, očuvanje i unaprjeđenje kvaliteta i bezbjednosti usluga sa nadležnim organima država EEP;
 - 2) učestvuju u postupku uzajamne pomoći iz člana 21 ovog zakona;
 - 3) na obrazloženi zahtjev nadležnog organa država EEP u razumnom roku dostave podatke o pružaocu usluge ili o usluzi;
 - 4) na obrazloženi zahtjev nadležnog organa država EEP u razumnom roku sprovedu inspekcijski nadzor ili drugi oblik nadzora ili kontrole nad pružanjem usluga i o rezultatima nadzora i preduzetim mjerama putem IMI sistema obavijesti državu EEP koja je podnijela zahtjev za sprovođenje nadzora;
 - 5) obavijeste bez odlaganja nadležni organ države EEP o preprekama za postupanje po primljenom zahtjevu, radi saradnje na otklanjanju tih prepreka;
 - 6) omogućće nadležnim organima država EEP uvid u registre pružalaca usluga pod uslovima pod kojima pristup ostvaruju nadležni organi;
 - 7) obavijeste Evropsku komisiju da nadležni organ države EEP ne izvršava obavezu saradnje u okviru IMI sistema.
- (3) Nadležni organ dužan je da informacije koje je dobio putem IMI sistema koristi samo za namjene za koje ih je zahtijevao.
- (4) Poslove koordinacije rada nadležnih organa u IMI sistemu obavlja Ministarstvo kao nacionalni koordinator.
- (5) Način saradnje i razmjene informacija i podataka sa državama EEP iz stava 2 ovog člana, a naročito saradnje u vezi sa nadzorom nad pružanjem usluga, preduzimanjem mjera upozorenja i način rada Ministarstva iz stava 4 ovog člana propisuje Vlada.
- (6) Saradnja i razmjena informacija i podataka iz stava 2 ovog člana, obavlja se u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

Obavještavanje o sprovedenom nadzoru**Član 30**

Nadležni organ je dužan da, bez odlaganja, putem IMI sistema obavijesti nadležni organ druge države EEP i Evropsku komisiju o pružaocima usluga sa sjedištem u Crnoj Gori, čije djelatnosti mogu ozbiljno da ugroze zdravlje i bezbjednost ljudi ili životne sredine.

Nadzor nad pružaocima usluga sa sjedištem u Crnoj Gori**Član 31**

- (1) Nadležni organ je dužan da vrši nadzor nad poslovanjem pružaoca usluga sa sjedištem u Crnoj Gori i preduzima mjere u skladu sa zakonom.
- (2) U slučaju potrebe provjere podataka i nadzora nad radom pružaoca usluge, koji usluge pruža u drugoj državi EEP, nadležni organ podnosi zahtjev za saradnju, odnosno nadzor nadležnom organu države EEP putem IMI sistema.
- (3) Zahtjev iz stava 2 ovog člana, mora biti osnovan, a razmijenjene informacije mogu se koristiti samo u svrhu zbog koje su tražene.

Mjere upozorenja**Član 32**

- (1) Ako je nadležni organ u saznanju da postoje radnje ili okolnosti vezane za pružanje usluge koje bi mogle ozbiljno da ugroze zdravlje i bezbjednost ljudi ili životne sredine u Crnoj Gori ili na teritoriji drugih država EEP, o tome će bez odlaganja obavijestiti Ministarstvo.
- (2) Ministarstvo će putem IMI sistema o okolnostima iz stava 1 ovoga člana bez odlaganja obavijestiti državu sjedišta, druge države EEP i Evropsku komisiju.

Informacije o poslovnom ugledu pružaoca usluga

Član 33

- (1) Nadležni organ će na osnovu pisanog i obrazloženog zahtjeva nadležnog organa druge države EEP, putem IMI sistema dostaviti podatke od neposrednog značaja za ocjenu stručnosti i poslovne prakse i da o izvršenom dostavljanju bez odlaganja obavijesti pružaoca usluge.
- (2) Nadležni organ je dužan da obavijesti podnosioca zahtjeva o disciplinskim ili upravnim mjerama, koje se odnose na stručnu osposobljenost ili profesionalnu pouzdanost pružaoca usluga, krivičnim djelima i odlukama koje se odnose na insolventnost i stečaj, samo ako je donijeta pravosnažna i izvršna odluka.
- (3) O drugim odlukama u vezi stručne osposobljenosti ili profesionalne pouzdanosti pružaoca usluga, nadležni organ dužan je da obavijesti podnosioca zahtjeva o donošenju pravosnažne i izvršne odluke ili da je u toku postupak po žalbi.
- (4) Nadležni organ je dužan da obavijesti pružaoca usluga o dostavljanju obavještenja iz st. 1, 2 i 3 ovog člana, po zahtjevu nadležnog organa druge države EEP, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita ličnih podataka.

VIII. NADZOR

Član 34

- (1) Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donijetih po osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo.
- (2) Inspekcijски nadzor vrši organ uprave nadležan za poslove inspekcijskog nadzora, organi državne uprave preko nadležnih inspekcija, kao i nadležni organi lokalne uprave preko lokalnih inspektora, u okviru nadležnosti lokalne samouprave.

IX. KAZNENE ODREDBE

Član 35

- (1) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000 eura do 5.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:
 - 1) ne obavijesti Ministarstvo o osnivanju zavisnih društava na čiju djelatnost se primjenjuje ovaj zakon (član 13 stav 3 tačka 1);
 - 2) ne obavijesti Ministarstvo o promjeni djelatnosti ili prestanku ispunjavanja uslova na osnovu kojih je izdato odobrenje za pružanje usluge (član 13 stav 3 tačka 2);
 - 3) najkasnije u roku od tri radna dana od dana otpočinjanja djelatnosti ne podnese prijavu Ministarstvu ili nadležnom organu (član 15 stav 5);
 - 4) korišćenje usluge uslovljava diskriminatornim zahtjevima koji se odnose na državljanstvo, prebivalište ili sjedište privrednog društva (član 23 stav 1);
 - 5) ne stavlja korisniku usluge na raspolaganje informacije propisane članom 25 stav 1 ovog zakona;
 - 6) ne obezbijedi da informacije iz člana 25 stav 1 ovog zakona budu lako dostupne korisniku usluge na mjestu na kojem se zaključuje ugovor ili pruža usluga (član 25 stav 2 tačka 1);
 - 7) ne obezbijedi da informacije iz člana 25 stav 1 ovog zakona budu lako dostupne korisniku usluge elektronskim putem na adresi koju odredi pružalac usluge (član 25 stav 2 tačka 2);
 - 8) ne obezbijedi da informacije iz člana 25 stav 1 ovog zakona budu navedene u informativnim materijalima koje pružalac usluge daje korisniku usluge i koji detaljno opisuju ponuđenu uslugu (član 25 stav 2 tačka 3);
 - 9) na zahtjev korisnika usluge ne obezbjeđuje informacije propisane članom 25 stav 3 ovog zakona.
- (2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 1.500 eura.
- (3) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 1.000 eura do 2.000 eura.
- (4) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana, kazniće se fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 300 eura do 700 eura.

X. PRELAZNA I ZAVRŠNA ODREDBA

Rok za donošenje podzakonskog akta

Član 36

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se do dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Stupanje na snagu

Član 37

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore", a primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Broj: 03-2/17-3/4

EPA 218 XXVI

Podgorica, 16. oktobar 2017. godine

Skupština Crne Gore 26. saziva

Predsjednik,

Ivan Brajović, s.r.